

Liikmemaks on erakonnale tähtis

Õnnelik Res Publica liige Margit Nurmeets on oma liikmemaksu sellel aastal ära maksnud. Liikmemaksu laekumine aitab erakonnal edasi areneda ja oma liikmetele edaspidigi näiteks ajalehte Võta Võim! saata. Lk 2

Miks õpetajad streigivad

4. detsembril jäävad ära tunnid mitmes koolis, sest õpetajad on koos kultuuritöötajatega ette võtnud streigi. Miks nad niimoodi teevad ning mis osa on selles Res Publical, et õpetajate elu paremaks muuta? Lk 3 ja lk 7

Res Publica ajaleht

Nr. 14, 3 detsember 2003

Газету на русском языке найдешь внутри!

Võta Võim

27.11.2003
Kokkulepe

1. Tagame keskpika perioodi (5-aastase tsükli) jooksul ülejäägi- või tasakaalus valitsussektori, sealhulgas kohalike omavalitsuste, eelarve, vastavalt Maastrikti lepingu ning Stabiilsuse ja kasvu pakti kriteeriumitele. Koalitsioon tagab riigieelarve igaaastase kasvu proportsionaalselt sisemajanduse koguprodukti kasvuga.

2. 2004. aasta eelarve eelnõu ja sellega seonduvatesse seaduseelnõudesse tehakse järgnevat muudatused:

2.1. Koalitsioon alandab maksukoormust, tõstes tulumaksuvaba miinimumi 2000 kroonini ja alandades tulumaksu 20%-ni.

2.2. Koalitsioon võtab vastu 125 SE Riigikogu menetluses oleva kujul.

2.3. Punkti 1 täitmise arvel 2004. aasta eelarves vabanevate vahendite abil suurendame 2004. aastal kohalike omavalitsustele eraldatavaid vahendeid haridus- ja kultuuritöötajate palkade tõstmiseks ja riikliku koolitustellimust kõrgkoolidele (sh kulusid residentuuri tellimusele ja emeritprofessoritele). Kahekordistame esimese lapse toetuse. Toetame täiendavalt avalik-õiguslikku ringhäälingut, kiirabi ja päästeteenistust, tehnoloogia ja innovatsiooni arengut, teede ehitust, eesti keele õppe taseme tõstmist muukeelses haridussüsteemis, eesti tudengite õppimist välisülikoolides ning suurendame kultuuriinvesteeringuid. Maksame tagantjäreli lubatud toetused ühinenud omavalitsustele.

3. Nimetatud muudatuste sisseviimise järel koalitsioonipartnerid toetavad Riigikogus 2004. aasta riigieelarve eelnõu, kõigi sellega seonduvate eelnõude ning kõigi koalitsioonileppe alusel üheskoos väljatöötatud eelnõude vastuvõtmist.

4. Koalitsioon töötab välja tervikliku eelarvestrateegia aastateks 2005-2007, mis kindlustab kõigi koalitsioonilepingu punktide täitmiseks vajaliku rahalise katte hiljemalt seitse kuud enne uue eelarveaasta algust.

Iga järgneva aasta (2005-2007) riigieelarveliste eraldiste proportsioonid räägivad koalitsioonipartnerid läbi vastava aasta eelarvenõu menetluse käigus.

5. Maakondliku juhtimistasandi korrastamiseks ja tõhususe suurendamiseks, et kindlustada maakondade tasakaalustatud areng tehakse järgmist:

- Eestis jääb kehtima ühetasandiline omavalitsussüsteem.
- Omavalitsussüsteemite liitide seadust täiendatakse selliselt, et on võimalik anda liitudele juurde täiendavaid omavalitsuslikke funktsioone koos vajaliku finantseerimisega. Esmajärjekorras antakse üle planeeringuga seotud pädevused.

- Töötame välja seaduseelnõu soodustamaks omavalitsuste vabatahtliku ühinemist.

Alla kirjutasid:
Villu Reiljan
Siim Kallas
Juhan Parts

Parts lepitas koalitsiooni

Lauri Tankler
lauri.tankler@respublica.ee

Kümme päeva pärast ühe Rahvaliidu kirjaga alanud tüli valitsuskoalitsioonis kirjutasid koalitsioonierakondade esimehed alla peaminister Juhan Partsi poolt väljapakutud kompromisskokkuleppele.

Koalitsioonierakondade omavahelised suhted tarvnesid pärast Rahvaliidu avaldust, milles nõuti muudatuste tegemist Riigikogus kaks lugemist läbinud 2004 aasta riigieelarve ja vanemahüvitise seadusesse ning ühe lugemise läbinud tulumaksuseaduse ja sotsiaalmaksu seaduse muutmise seadusesse.

Neljapäeval, 27. novembril pärast üle kolmetunniseid läbirääkimisi, saavutas Res Publica esimees Juhan Parts kokkuleppe Rahvaliidu esimehe Villu Reiljani ja Reformierakonna esimehe Siim Kallasega, mis peaks tagama koalitsiooni edasise töörahu. Töörahu on Partsi kinnitusele vajalik, sest koalitsioonil seisab ees palju tööd, et Riigikogu jõuaks õigeaegselt vastu võtta nii järgmise aasta riigieelarve kui ka sellega seonduvat ligi 20 seadust.

VAJA TÖÖD TEHA. "Meie erimeelsused ei olnud ületamatud, saime sellega kenasti hakkama. Nüüd on vaja tööd teha," ütles Parts. "Sõlmisime kokkuleppe arusaamas, et tegemist on täna parima võimaliku koalitsiooniga Eestis ja seda tuleb hoida."
Peaministri sõnul vajab Eesti

Kümme päeva kestnud valitsuskriis oli sai kõikide meediakanalite tähelepanu. Peaminister Juhan Partsi eestvedamisel lahendati erimeelsused rahulikult. FOTO: LAURI TANKLER

stabiilset, tugevat ja laiapõhjalist valitsust ning 60liikmeline koostöö Riigikogus Reformierakonna, Rahvaliidu ja Res Publica vahel annab selle võimaluse. "Stabiilne ja koostöövõimeline valitsus on eriti oluline olukorras, kui liitumiseni Euroopa Liidu ja NATO-ga on jäänud loetud kuud ja selle aja jooksul tuleb meil veel palju ettevalmistustööd ära teha," lisas ta.

Kokkuleppe mille esimese versiooni pakkus Parts koalitsioonipartneritele välja kaheksa päeva

varem toimunud lepituskõnelustel Stenbocki majas, saab aluseks koalitsioonifraktsioonide muudatusettepanekutele 2004. aasta riigieelarve eelnõusse ja paigutab täiendavat ligi kolmveerand miljardit krooni sotsiaalsete pingete maandamiseks ühiskonnas.

Täiendavate kulutuste tegemine lastega perede toetamiseks ja hariduse kvaliteedi tõstmiseks saab võimalikuks läbi tulumaksu alandamise edasilükkamise ühe aasta võrra. Kokkuleppe lähitub aprillis kolme erakonna poolt

alla kirjutatud nelja aasta valitsemisprogrammist – neljapäevase kompromissi kohaselt hakkab tulumaksuäär langema 2% võrra aastast 2005 ja on 1. jaanuarist 2007 20%. Tulumaksuvaba miinimumi tõus 2000 kroonini tuleb varem kokkulepitud tempos.

"Kulud ja tulud on täna sõlmitud kokkuleppes tasakaalus ja tasakaalus soovime hoida ka kogu valitsussektorit meie valitsemisaja jooksul," ütles peaminister.

Erimeelsused lahendati kümne päevaga

Esmaspäev 17.11.03

Rahvaliit nõuab koalitsiooni koostöökojas Reformierakonnale ja Res Publicale üleantud ja ajakirjandusele saadetud kirjas tulumaksu alandamise edasilükkamist, vanemahüvitise ülempiiri langetamist 6600 kroonile ning lisada teise lugemise läbinud 2004. aasta riigieelarvesse ligi miljardi krooni võrra kulutusi lastetoetustele, toimetuleku- toetustele jms, tuua järgmine pensionitõus neli kuud lähemale ja nii edasi.

Rahvaliit toetab Riigikogus Keserakonna ettepanekut hääletada vanemahüvitise seadus Riigikogu päevakorrast välja.

Res Publica ja Reformierakond tõlgendavad Rahvaliidu käitumist lahkumisa- valdusena koalitsioonist.
Res Publica kohtub Isamaaliiduga.

Teisipäev 18.11.03

Res Publica ja Reformierakond vastavad Rahvaliidu kirjale ning nõuavad kolmapäeval kella 12-ks Rahvaliidult vastust, kas nad on valmis koalitsioonileppe kokkulepitud tingimustel jätkama.

Kolmapäev 19.11.03

Kell 12 vastab Rahvaliit, et soovib jätkata, kuid riigieelarvet ja mitmeid sellega seonduvat seadusi muutes.

Kell 12.30 kohtuvad Res Publica ja Reformierakond Isamaaliiduga.

Riigikogu istungil hääletab Rahvaliit koos opositsiooniga tulumaksuseadusesse ja käibemaksuseadusesse sisse mitmed muudatused: tulumaksu alandamise ärajätmise, hasartmängutulude tulumaksustamise kaotamise, soodustuste loomise kodumaiste kääritud jookide ja õlletootjatele jne.

Kell 20 pakub peaminister Juhan Parts Rahvaliidule ja Reformierakonnale välja kompromissettepaneku. Otsustatakse aeg maha võtta. Mõlemad erakonnad paluvad otsustamiseks aega ning muudatus- ja täiendusettepanekute esitamise tähtjaks lepitakse kokku neljapäev kell 18 ning uue koostumise ajaks laupäev kell 17.

Neljapäev 20.11.03

Õhtuks esitavad mõlemad erakonnad peaministrile täiendusettepanekud kompromisskokkuleppesse.

Reede 21.11.03

Koguneb Rahvaliidu juhatus, mis kinnitab erakonna seisukohad peaministri pakutud kompromissi suhtes.

Laupäev 22.11.03

Koguneb Reformierakonna volikogu,

mis kinnitab erakonna seisukohad peaministri pakutud kompromissi suhtes.

Õhtul kogunevad kolme erakonna esindajad kompromissi arutamiseks, kuid poolte seisukohad ei haaku. Uus koostumine lepitakse kokku neljapäevaks.

Esmaspäev 24.11.03

Riigikogus algab igakuine töövaba nädal, mis annab lisaaega läbirääkimisteks.

Rahvaliit saadab kirja, milles käib välja aastaks ligi 4 miljardit krooni maksavad ettepanekud ning ettepaneku kasutada nimetatud kulude katmiseks erinevaid makse, stabiliseerimisreservi ja kuni laene mahus kuni 3% SKPst.

Kolmapäev 26.11.03

Koguneb Rahvaliidu juhatus, mis annab erakonna läbirääkijatele lõplikud

KUHU RAHA LÄHEB? Kulutuste pooltel on olulisim uuendus 350 miljonit maksev esimese lapse toetuse kahekordistamine. Haridus- ja kultuuritöötajate palga- fondi saab valitsus nüüd tõsta 8 protsendi asemel 12 (hind 83 miljonit krooni). Kokkuleppe suured ka kõrgkoolide koolitustellimusi, eraldisi ringhäälingule, kiirabile ja päästeteenistusele eraldised, senises rohkem toetat- takse tehnoloogia ja innovatsiooni arengut, teede- ja elamu- ehitust. Vastavalt kokkuleppele tasutakse ka 1999. aastal ühine- nud omavalitsustele lubatud ühi- nemistoetus (8,4 miljonit krooni), mis siiani maksmata. Lisara- ha jätkub ka stipendiumifondi, mille abil iga aasta kuni 100 üliõpilast saavad riigi toel õppi- da välisülikoolides.

Kokkuleppe puudutab ka regio- naalhallidust, kinnitades, et teise tasandi omavalitsusi ei tule ning koalitsioon maakondade pii- re ümber joonistama ei hakka. Regionaalminister jätkab vasta- valt kokkuleppele tööd omavalit- suste ühinemise soodustava sea- duse ettevalmistamiseks. Regio- naalminister avaldas kokkuleppe järel ka lootust, et 1999. aastal tekkinud võla kustutamine 2004. aastal võimul oleva valitsuse poolt ühinenud omavalitsustele sisendab vallajuhtidele kindlust, et valitsus peab oma sõna.

Peaminister avaldas kokkuleppe allakirjutamise järel tunnustust nii Villu Reiljanile kui Siim Kallasele kompromissivalliduse eest.

tingimused ja volitused kokkuleppe sõlmimiseks, mis jäävad 2004. aasta ja koalitsioonileppe raamidesse. Rahvaliidu seisukohad on, et tingimusel, et tulumaks jääb 2004 26%-le, võib vanema- hüvitise seaduse, riigieelarve ja teised sellega seonduvad ligi 20 seadust vastu võtta.

Neljapäev 27.11.03

Neljapäev koguneb tavapärasele istun- gile, osalevad kõik koalitsioonipartne- rid.

Peaministri lennuk hilineb pool tun- di ja kolmepoolsed läbirääkimised kompromisskokkuleppe saavutamise üle algavad kell 16.

Umbes kell 19 kirjutavad Villu Reil- jan, Juhan Parts ja Siim Kallas alla kok- kuleppele, millega taastub töörahu koa- litsioonis.

Briti kogemus

Meie Suurbritannia sõsar-erakonnas, Konservatiivses Parteis, on liikmemaksu suurus väga selgelt seotud teenuste hulgaga, mida liige erakonnalt saab.

Kui erakonna üldine liikmemaks on 15 naela (u. 340 krooni) aastas ning alla 22-aastastele liikmetele 3 naela (u. 70 krooni), siis selle tasumine annab liikmele õiguse hääletada erakonnas toimuvat valimistel ning saada kord aastas erakonnast ajakirja.

Samas on liikmetel võimalus maksta ka suuremat liikmemaksu. Maksu suuruse järgi on liikmetel õigus kuuluda erinevatesse klubidesse, mis avavad ka erinevaid võimalusi.

Nii näiteks tagab 250-naelane (u. 5600 krooni) aastamaks kutsed diskussiooniõhtutele ja konverentsidele, 1000-naelane (u. 22 500 krooni) aastamaks juba rohkematele üritustele, sealhulgas ka kohtumistele varikabineti ja parlamendifraktsiooni liikmete ning kontori juhtidega. Samuti saavad "Team 1000" klubi liikmed erakonnast infokirja 4 korda aastas.

Veel rohkem võimalusi erakonna tipp-poliitikutega vahetult suhelda, diskuteerida ja oma ettepanekuid teha on kahe klubi liikmetel, kus liikmemaksud on 5000 naela (u. 112 500 krooni) ja 10 000 naela (u. 225 000 krooni) aastas.

Liikmetel on võimalus ettepanekuid erakonna poliitikaüksusele esitada läbi kohalike foorumite, kus nad saavad selle eest eraldi makstes neli korda aastas küsimustikud erakonna poliitika kohta, millele neil on õigus vastata.

Ka liikmete arvestus käib läbi liikmemaksude. Häälõiguse erakonnas saab uus liige kolm kuud pärast liikmemaksu tasumist, kui viimasest liikmemaksu tasumisest on möödas 15 kuud, arvatakse liige erakonnast välja.

Võta Võim!

Harjumaa piirkonna liige Margit Nurmeots nimetab liikmemaksu tasumist elementaarseks asjaks, kui mõnda organisatsiooni kuulud. FOTO: LAURI TANKLER

Kuhu maksta?

Liikmemaksu on võimalik maksta nii sularahas erakonna kontoris või piirkonna sekretäriks kui ka ülekandega piirkonna pangavardele Eesti Ühis pangas.

Saaja-reale tuleb maksekorraldusel kirjutada "Ühendus Vabariigi Eest - Res Publica" ning selgituse reale "Liikmemaks ... aasta eest".

Harjumaa	-	10220023361017
Hiiumaa	-	10220023362016
Ida-Virumaa	-	10220023363015
Jõgevamaa	-	10220023364014
Järvamaa	-	10220023365013
Läänemaa	-	10220023366012
Lääne-Virumaa	-	10220023367011
Narva	-	10220023368010
Põlvamaa	-	10220023369019
Pärnumaa	-	10220023370011
Raplamaa	-	10220023371010
Saaremaa	-	10220023372019
Tallinn	-	10220023373018
Tartu	-	10220023374017
Tartumaa	-	10220023375016
Valgamaa	-	10220023376015
Viljandimaa	-	10220023377014
Võrumaa	-	10220023378013

Liikmemaksu tasumine tugevdab piirkonda

Urmo Kübar

urmo.kybar@respublica.ee

Kuigi aasta lõpp läheneb, on rohkem kui pooltel Res Publica liikmetel maksmata liikmemaks. See omakorda vähendab piirkondade võimalusi pakkuda liikmetele huvitavaid üritusi ja muid liikmeteeneid.

Liikmemaksu tasumine on kõige selgem võimalus toetada oma piirkonda Res Publicas, sest sellest laekuvat raha kasutatakse just piirkonna ja liikmeteene arendamiseks. Ometi on enami-

kus piirkonnas liikmemaksu tasunud vaid iga teine liige, mõnes kohas, nagu näiteks Valgamaal ja Võrumaal ning Narvas, isegi ainult iga kolmas.

Harjumaa piirkonna liige Margit Nurmeots tasus oma liikmemaksu üsna aasta alguses. "Liikmemaksude laekumisest sõltub ju see, milliseid üritusi piirkond suudab korraldada, kuidas saame end kohtadel tutvustada ja uusi liikmeid kaasata – seda ei raisata niisama," ütles ta. "Kõik need tegevused nõuavad kulusid ning keegi teine neid meie eest

tegeva ei tule."

Nurmeots nimetab liikmemaksu tasumist organisatsiooni kuulumise korral elementaarseks asjaks. "On loomulik, et kui liikmeks astun ja osa võtan, siis ka toetan. Pealegi pole need ju mingid üüratud summad."

Nii on igal liikmel endal võimalik valida, kui suurt liikmemaksu ta maksta soovib. Soovituslikult on liikmemaksu suurus seotud küll sissetulekuga, kuid otsuse, millisesse tulugruppi ta kuulub, langetab iga liige ise.

Nii varieerub liikmemaksu

suurus Res Publicas 20 korda. Kuni 2000-kroonise sissetuleku korral on liikmemaksu suurus 48 krooni aastas, 2000-3000 kroonise sissetuleku korral 96 krooni aastas, 3000-6000 kroonise sissetuleku korral 144 krooni aastas, 6000-10 000 kroonise sissetuleku korral 300 krooni aastas ning suurema kui 10 000 kroonise sissetuleku korral 960 krooni aastas.

Erakonna ministrid ja Riigikogu liikmed maksavad liikmemaksu 20-kordses suuruses ehk 19 200 krooni aastas ning tuleva-

sed Europarlamendi liikmed 100-kordses suuruses ehk 96 000 krooni aastas.

Loomulikult on igal liikmel õigus teha erakonnale ka annetusi.

Seda, kas makstud liikmemaks ka tegelikult liikme sissetulekule vastab, ei kontrollita. "Erakonda olemine kõik astunud vabatahtlikult, vabatahtlikult võetud kohustuste täitmine on auasi," ütles erakonna tegevsekretär Prit Sibul. "Sellest kõrvale hiihimise korral tekib lihtsalt küsimus, keda siis õigupoolest petta üritatakse?"

Res Publica naiskogu nõuab karistuste karmistamist

Alari Rammo

alari.rammo@respublica.ee

30. novembril Tallinnas koos olnud Res Publica naiskogu üldkogu kutsus üles muutma seadusandlust, et õnnetuspaigalt lahkumise ja kannatanu abita jätmise eest saaks karistada ainult vabaduse kaotusega. Samuti soovib naiskogu lõpetada liikluspatrullide asukohtadest teatamine raadiojaamades.

Pöördumises justiitsministri ja avalikkuse poole väljendas naiskogu sügavat muret Eestimaa liikluses valitseva jöhruse ning hoolimatuse pärast: "Üha sagedasemaks muutuvad juhtumid, kus autojuht ajab inimese alla, tihti peale lapse, ning kihutab minema, jättes ohvri abitult maha. Lubades argpükslikel põgenemisel karistamatult jätkuda, silutame teed uuele ühiskondlikule normile, mille kohaselt tõuseb ausse oma naha päästmine, vastutus aga taandub vanamoodsaks veidruseks. Isegi purjus juhil

peab olema kasulikum jääda õnnetuspaigale kui põgeneda."

PATRULLIDE ASUKOHAD JÄÄGU TEADMATA.

Teises vastu võetud pöördumises raadiojaamade poole leitakse, et liikluspatrullide asukohti kuulutades töötavad raadiod roolijoodikute ning liiklushuligaanide heaks. "Res Publica Naiskogu usub, et kõike ei pea reguleerima õigusaktidega. Oleme säilitanud siira usu kodanike vastutustundesse. Loodame, et raadiojaamade omanikud käituvad arukate kodanikena ning lõpetavad selliste teadete edastamise, mis soodustavad seaduste rikkumist ning võivad seeläbi kutsuda nii mõnegi süütu eluküünla," ütles pöördumist tutvustanud Relika Alliksaar.

"Tänavu kümne kuuga on Eestis liikluses hukkunud 114 ja vigastada saanud 2029 inimest. Liikluspolitsei viibib teedel selleks, et neid kurbi arve vähendada ja iga roolijoodik või kihutav huligaan, kelle politsei suudab

FOTO: ALARI RAMMO

liiklusest kõrvaldada, võib tähendada mitut päästetud elu," seisab üldkogu pöördumises. Res Publica Naiskogu peab sügavalt vastutustundetuks nende raadiojaamade käitumist, kes kuulutavad patrullide asukohti ning seeläbi sisuliselt töötavad roolijoo-

dikute ning liiklushuligaanide heaks.

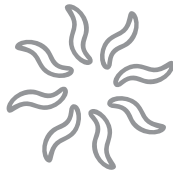
NAINE JÄRGMISEKS PEAMINISTRIKS. Üldkogule esitatud tervituskõnes "Mida ootame Res Publica naiskogult" avaldas erakonna esimees Juhan Parts lootust, et

naiskogust tulevad järgmised Eesti president ja peaminister. Ka Reet Roos märkis jutupaneelis, et naistel tuleb erakonna poliitika kujundamisel rohkem kaasa rääkida ning 2007. aasta valimisteks peab erakond välja panema lisaks praegu Riigikogus olevate-

le kultuuri- ja sotsiaalala taustaga naistele juba ka tõsiseltvõetavaid rahandus-, majandus- ja välispoliitika spetsialiste.

Riigikogu liige Nelli Kalikova kirjeldas jutupaneelis AIDSi ohtusid pereemadele ja nende ärahoidmise võimalusi, Elle Kull rääkis heategevusest ning Kristina Täht sellest, kas lapsel on ainult naiste asi. Üldkogu tegi ka otsuse, et naiskogust saab iseseisva majandustegevusega mittetulundusühing ja arutas vastavaid põhikirja muudatusi. Samuti valiti uus juhatus, koosseisus Reet Roos, Rea Raus, Ursula Klein, Inga Kupp, Margit Rannamäe, Marleen Taremaa ja Triin Lumi.

Üldkogu kiitis heaks ka ühine katusorganisatsioonidega Eesti Naiste Ümarlaud ja MTÜ Naiste Koostöökeskus. Res Publica Naiskogu asutati augustis 2002 Tartus, selle eesmärgiks on hoo- gustada naiste osalemist ühiskondlikus elus ja poliitikas ning rääkida kaasa erakonna poliitika kujundamisel.

Kuritegude avastamine muutub tulemuslikumaks

Lauri Tankler
lauri.tankler@respublica.ee

Aasta alguses vastu võetud kriminaalmenetluse seadus ja äsja riigikokku jõudnud prokuratuuri seaduse tagajärjel muutub kuritegude lahendamine lihtsamaks ja efektiivsemaks.

Alates järgmise aasta juulist on prokuratuuril märksa rohkem võimalust kaasa rääkida politsei poolt korraldatud uurimises. Seni toimus süsteem nõnda, et politsei uurimise lõppedes läks toimik edasi prokuratuuri, kus see siis kas võeti vastu ja viidi edasi menetluse või lükati tagasi.

Järgmise aasta juulist on prokuratuuril kõik õigused juhendada uurijate tööd juba esimestest toimingutest alates, selgitas justiitsminister Ken-Marti Vaher. „Prokuratuur võib ka ise teha kõiki toiminguid, muuta kõiki uurija määrusi ning ettekirjutusi,“ ütles ta. „Prokurör peab olema midagi enam kui eemalseisev bü-

rokrat. Kui eesmärk on kuritegevuse vähendamine, tuleb kõigil käised üles käärida.“

Peaprokurör Jüri Pihl selgitas, et uute plaanide rakendamisel suureneb kodanike turvatunne, sest prokurörid vastutavad efektiivse kriminaalmenetluse eest, alates sündmuskohast kuni jõustunud kohtulahendini. „Rahva õiglustunne paraneb, kuna iga menetluses osalev ametnik on pandud aktiivsemalt ja tulemuslikumalt tööle,“ rääkis Pihl. „Selle tulemusel tabatakse rohkem kuritegude organiseerijaid.“

Kriminaalmenetluse seadust toetab riigikokku jõudnud prokuratuuriseaduse muudatus, mille tulemusel organiseeritakse prokuratuur ümber. Tekib neli ringkonnaprokuratuuri – Põhja-, Lääne-, Viru- ja Lõuna ringkondades. See aitab justiitsministri sõnusi menetluse muutusele kaasa just juhtimise tõhustamise kohalt.

Justiitsministri nõunik Ero Liivik sõnas, et ei ole mõtet muuta ainult organisatsiooni vormi, kui ei muutu selle tegevus. „Me ei taha muuta midagi nõ kosmeetiliselt,“ ütles Liivik. „Tuleks vältida olukorda, kui näiteks prokuratuur saab suuremad õigused, kuid ei ole vormiliselt valmis neid kasutama“

Nõuniku sõnul ei saa küll kohe 2. juulist veel oma silmaga näha, kuidas inimeste turvatunne paranenud on. „Iga asi võtab aega, kuid selle plaani tulemusi on näha ajapikku,“ ütles ta. „Ühest küljest pannakse toime vähem kuritegusid, teisalt on inimestel julgem liikuda, tundmata hirmu peksaamise või kotijooksu ees.“

Peaprokurör Jüri Pihl.

Juventuse noored lähevad Teeviidale tühja kargama

Lauri Tankler
lauri.tankler@respublica.ee

Kui te näete 4.-6. detsembrini Eesti Näituste Messikeskuses Teeviida messil noori tõstmas pinnast ühest kärust teise, kargavad niisama või üritavad jalgratast leiutada, siis need on Res Publica Juventuse liikmed, kes püüavad abiturientidele selgeks teha, et enne kõrgkooli valimist tuleks natuke mõelda.

„Selleks, et elus läbi lüüa ja edukas olla, tuleb tähelepanu pöörata kahele asjale: spetsialiseerumine ja sotsiaalne aktiivsus,“ on üks sõnum, mida boksikülastajatele teada antakse. Juventuse liige, erakonna Tallinna piirkonna sekretär Madis Kübar rääkis, et sel aastal on sõnum noortele lihtne: „Mõelge!“

„Tänapäeval on liiga palju kõrgharidusega inimesi, kellel pole mingisuguseid võimalusi tööturul läbi lüüa,“ selgitas Kübar sõnumi sisu. „Samuti on ka mitmeid kooli, mis toodavad lihtsalt „kõrgharitud“ töötuid. Noored inimesed peaksid ikka

kindlasti läbi mõtlema enne, mida nad teha tahavad või millesist koolist saadud haridusega võib tõenäoliselt läbi lüüa.“

Oma mõtte illustreerimiseks riietuvad noored republikaanid tunkedesse ja panevad lipsu ette, et näidata, kuidas kõrgharitud inimene ei pruugi kruusavedamisega hakkama saada. Juventusel on ka kasutada aega laval, kus kavatsetakse väga suure saega väga väikest puutükki saagida, ning samuti korraldatakse seminar.

Teeviida külaliste tarbeks annab Juventus välja eraldi ajalehe ning jagatakse flaiereid. 1994. aastal esimest korda ja 1996. aastast regulaarselt toimuv abiturientidele mõeldud mess annab ülevaate kõrg- ja kutseharidusmaastikust, et aidata tulevastel õppuritel oma valik teha. Samas toimuvad ka õpilasfirmade laat ja noorteühendused saavad ka end tutvustada.

Eelmisel aastal osales RP Juventuse delegatsioon samuti Teeviidal, mille tulemusena värvati juurde umbes 120 liiget.

4. detsembril peavad õpilased arvestama sellega, et õpetajad mitmeid tunde ei anna. FOTO: LAURA NÕMMIK / HARIDUSMINISTEERIUMI FOTOKONKURSS

Õpetajad heaolu peitub selgemas rahastamises

Lauri Tankler
lauri.tankler@respublica.ee

Neljapäeval, 4. detsembril streigivad õpetajad ja kultuuritöötajad eesmärgiga saavutada järgmisel aastal riigi keskmisega võrdne palk. Millest aga tulevad need probleemid, miks õpetajad rahul ei ole?

Streikida otsustasid haridus- ja kultuuritöötajad pärast seda kui teenistujate ametiliitude keskkorraldus (TALO) ja valitsus ei suutnud riikliku lepitaja kaudu palgatõusust kokku leppida. Valitsus tõstab järgmisest aastast haridus- ja kultuuritöötajate palku 12 protsendi võrra, kuid TALO nõudis kõrgharidusega töötajatele vähemalt Eesti keskmist palka.

Mis on aga need põhjused tegelikult, miks õpetajad rahul ei ole?

RAHA KAOB ÄRA. Viljandi maavanema kohusetäitja Kalle Küttis on hariduse rahastamise ja teiste haridusküsimustega tegelema oma maakonnas juba 1990. aastast alates. Tema sõnul on kõige suurem probleem see, et kuidagi kaob ära kohalikele omavalitsustele eraldatud raha. „Seni oli õpetajate palk ja hariduse rahastamine maavalitsuse asi, viimasel aastal aga läinud omavalitsuse reaks,“ selgitas ta. „Aga midagi on süsteemi sees viga.“

Ka haridusministeeriumi nõunik Peeter-Erik Ots nõustub, et kuhugi kaob raha just KOV reall, sest tegelikult eraldatakse hariduskuludeks Eestis umbes 6,5 protsenti sisemajanduse koguproduktist ehk 7,3 miljardit krooni. „Protsendi poolest on see suurem, kui Soomes ja Rootsis,“ rääkis ta.

Probleemiks on aga tema sõnul see, et omavalitsuste eelarvetes

on hariduskulud enamasti väga pealiskaudselt ühe rea peale kirjutatud ja tihti peale läheb hariduseks mõeldud raha teiste tähtsate asjade rahastamiseks. See on võimalik, kuna raha ei tule ainult palgaks ühte kohta, vaid ka mitmetesse reservidesse.

Kalle Küttis rääkis, et reservide kaudu võib see raha minna kuhugi mujale preemiateks, täienduskoolitusteks jne. „Rahal on see kehv omadus, et see kipub näpude külge jääma,“ ütles ta. „Mitte, et seda kuhugi vasakule kanditaks, vaid see suunatakse teistele vajalikele asjadele.“

SÜSTEEM ON KEERULINE. Praegu jagatakse haridustöötajatele raha nii staa i, töötundide kui ka koefitsientide alusel, mis teeb kogu süsteemi keeruliseks. Küttise sõnul on ka need koefitsendid ajast ja arust ning tuleks ümber vaadata, kui praeguse süsteemi edasi minna. Ta tõi näite, et kui Karksi vald ja Karksi-Nuia linn

ühinesid ja nende kahest koolist sai üks, siis läks koefitsent märksa väiksemaks ja sai selle võrra ikkagi vähem raha, kui kaks eraldi kooli. Eraldi raha tuleb ka investeringuteks.

Teine keeruline osa rahastamisest on selle allikas. Praegu tuleb hariduse jaoks raha umbes tosinast erinevast kohast, alates Haridus- ja Teadusministeeriumist kuni selleni, et taotletakse projektide kaudu raha hasartmängumaksufondist. „Kui meil oleks muidu süsteem korras, võib ju selliseid mängu (projektide kaudu oma kooli rahastamine – toim.) mängida,“ ütles Küttis. „Enne võiks aga süsteemi endaga midagi pihta hakata.“

„Hariduse rahastamise ja õpetajate palkade süsteemis on midagi valesti, seda näitas ka komisjoni vahearuanne,“ rääkis haridusministri nõunik Rene Leiner. „Ministeerium ei toeta kindlasti streiki, aga toetame seda, et midagi tuleb rahastamisega ette võtta.“

Rahastamise süsteemi täiendamise tegeles eraldi komisjon, kes novembri algul jõudsid järeldusele, et praegune süsteem ei taga piisavalt investeringuid väiksematele koolidele ja tuleb seetõttu ümber vaadata. Tööruppi kuulusid eksperdid Haridus- ja Teadusministeeriumist, Eesti Linnade Liidust, Tartu Maavalitsusest, Eesti Koolijuhtide Ühendusest, Viljandi Maavalitsusest, Rahandusministeeriumist, Eesti Omavalitsusliitude Ühendusest ja Valga Maavalitsusest.

PÖÖRAB ÕPETAJATELE TÄHELEPANU. Haridus- ja kultuuritöötajate streik pöörab kindlasti avalikkuse tähelepanu sellele, et midagi on süsteemis valesti, loodab ministeeriumi nõunik Peeter-Erik Ots. „Õpetajate ja kultuuritöötajate palkasid ja nende heaolu tuleb kindlasti tõsta ning raiskamine tuleb lõpetada,“ rõhutas ta. „Aga ametiühingu eesmärk ja nende vastane on valesti valitud.“

FOTO: KAISA EICHE, MAIKO KESKÜLA / HARIDUSMINISTEERIUMI FOTOKONKURSS

Narva volikogus asutati Res Publica fraktsioon

27. novembril sai Narva linnavolikogu ametlikult opositsiooni Res Publica fraktsioon. Kuue liikmega fraktsioon on ainus opositsioonijõud Eesti suuruselt kolmanda linna volikogus.

Fraktsiooni kuuluvad järgmised Res Publica liikmed: Narva Elektriamaade Õlitehase juhataja Nikolai Golubev, (Res Publica Narva piirkonna esimees), Narva haigla arst Vladimir Tarahin, Narva Soldino Gümnaasiumi direktor Jelena Kruglova, Balti Elektriamaade Ametühingu juhatuse liige Vladislav Ponjatovski ja fraktsiooni esimeheks valitud ettevõtja Sergei Missenjov. Fraktsiooni kuulub ka sel nädalal erakonnaga liitunud Narva Pähklime Gümnaasiumi direktor Tatjana Zarutskihh.

Sergei Missenjovi sõnul on erakondliku fraktsiooni loomine Narva volikogus ajalooline sündmus, kuna seni on volikogus valitsenud Keskerakond ja teisi parteisid pole nende nõrkuse tõttu esindatud.

„Ka Narva inimesed soovivad hästi elada ja näha alternatiivse linna arengus, mis on Keskerakonna sovetliku poliitika tõttu tänaseks ummikusse viidud. Lubame, et Keskerakonna omavolile ja süüdimatusse linnas saame nüüd kindlad piirid peale seada,“ ütles Missenjov.

Keskerakond ja Res Publica on ainsad Narva volikogus fraktsiooni tasemel esindatud erakonnad, vastavalt 17 ja kuue liikmega volikogu 31liikmelises koosseisus. Teisi erakondi volikogus fraktsioonina esindatud pole.

VV

Omaavalitsusjuhid suunasid pilgu aastasse 2005

Lauri Tankler
lauri.tankler@respublica.ee

Eelmisel kolmapäeval Viljandis aset leidnud esimesel kohalike omaavalitsusjuhtide koolitusel osalenud juhid said ägedate vestluste käigus mitmeid ideid, kuidas elu oma kodukohas paremini korraldada.

Eelkõige arutleti omaavalitsuse rahastamise üle – mitmed teemad käsitlesid linnade ja valdade rahastamist, nende ja riigi eelarvet. Kuid kõikide rahastamist käsitlevate teemade kõrval kõlas näiteks riigikogu liikme Indrek Raudse ja erakonna peasekretäri Ott Lumi ettekannetest läbi mõte, et oleks vaja hakata mõtlema 2005. aastal toimuvatele KOV valimistele.

Koolituse olulisust ja vajadust omaavalitsusjuhtidele näitas nende aktiivne osavõtt küsimuste ja kommentaaride näol kõikidele esinejatele, kus ka väiksemate valdade juhid said välja öelda, mis konkreetselt neile muret tekitab.

Koolituse organiseerinud sihtasutuse Res Publica tegevjuht Andres Kask rääkis, et huvi oli koolituse vastu niivõrd suur, et mõned soovijad pidid kahjuks ukse taha jääma. „Tähtis pole mitte ainult see, et nad kohale tulid, vaid just nende aktiivne osavõtt kõikidest diskussioonidest,“ lisas ta.

Kase sõnul oli üks tähtis eesmärk koolitusel tuua kohalikud poliitikud üksteiseni, et nad saaksid omavahel kogemusi jagada. „Enamik meie praegustest juhtidest linnades ja valdades olid ju eelmisel sügisel värskest poliitikasse tulnud,“ rääkis ta. „Väikesed nipid ja trikid, mida nad üksteisele jagavad, on peaaegu sama tähtsad, kui ettekanded.“

Res Publica kohalike omaavalitsuste poliitika sekretär Raul Sa-

Koolitusel osalenud omaavalitsusjuhid ainult ei kuulunud tähelepanelikult, vaid võtsid diskussioonis ka aktiivselt sõna. FOTO: LAURI TANKLER

randi tähtsustas koolituse juures just riigi tasandil tehtava toomist ka erinevate linnade ja valdade juhtideni. „Küsimustes kõlas läbi vajadus saada teada parlamendis ja valitsuses toimuvast, sest kohalikud elanikud pöörduvad ka nendes küsimustes just oma kohalike juhtide poole,“ selletas ta.

Seminari vormis korraldatud koolitusel esitatud küsimustest kerkis kõige rohkem esile vajadus

teada saada, kuidas hakkab toimuma hariduse rahastamine edaspidi ning mis koolidest üldse saab.

26. novembri koolitus on esimene seeriast, mis peaks tooma omaavalitsusjuhid kokku arutama erakonna poliitilistel teemadel ka veel järgmise aasta mais, augustis ja oktoobris. Igale koolitusele on kavas kutsuda lisaks erakonna spetsialistidele ning ministritele ka esinejaid väljastpoolt erakon-

da. „Eelkõige just neid, kes suudavad rääkida teemast, mis kohalikele poliitikutele parajasti eriti tähtis on,“ ütles Andres Kask.

Üritus sai teoks tänu Konrad Adenaueri fondile, kes on lubanud ka tuleval aastal toimuvaid poliitikute koolitusi toetada.

Eelmisel aastal osales Res Publica oma nimekirjaga 117 kohalike omaavalitsuste valimisel kohas ning pääses volikokku neist 101 kohas.

Veskimägi: ärge elage üle oma võimete

Rahandusminister Taavi Veskimägi (pildil) saatis Viljandis kogunenud Res Publica omaavalitsusjuhtidele pöördumise, kus taunis kohalike omaavalitsuste elamist üle oma võimete. Samas kutsus ta neid nii laenukoormuse juhtimise kui ka riigiga ülesannete ja nende rahastamise jagamise probleemidele lahendust otsima koos ministriteeriumiga.

„Omaavalitsuste keskmine eelarvedefitsiit on pool miljardit krooni, mida kaetakse peaaesjalikult laenudega. Linnade ja valdade nõrk finantsdisciplinaar mõjutab negatiivselt lisaks kogu riigi eelarvetasakaalule ka kõiki kohalike elanikke,“ märkis Veskimägi.

Lisaks väiksematele pankrotiohtu jõudnud omaavalitsustele töi rahandusminister hoiatava näitena Tallinna: „Pealinn on elanud aastaid üle oma võimete, nüüd hakkab linnavara otsa lõppema ja laenukoormus on seadusega lubatud piiri lähedal.“

„Sellises olukorras on täna Tallinn, kes otsib viimases hädas abi erinevatest skeemidest, võttes omale varjatud kohustusi ja bluffides linnavara müügiga. Kavatsen sellel teemal Tallinnale ka märgukirja saata,“ lisas Veskimägi.

Riigikogu liikmed jätkavad ringsõite

Alari Rammo
alari.rammo@riigikogu.ee

Lõpusirgele jõuab Ene Ergma ja Urmas Reinsalu teavitustuur „Kogu võim rahvale“ ning viimased ringsõidud on sel aastal käsil ka Riigikogu fraktsioonil. Ergma ja Reinsalu kohtuvad rahvaga veel 9. detsembril Viljandis ning ringsõit lõpeb 11. detsembril Tartus.

Huviliste arv kasvab iga korraga – Haapsalus oli saal täis, Pärnusküla kohale üle 200 inimese. „Haapsalus saabus üks vanahärra oma naisega viimasel minutil, aga saal oli niivõrd täis, et mees lubas lehte kirjutada, kui halvasti inimesi vastu võetakse,“ meenutab Ergma nõunik Alar Schönberg lõbusamaid muljeid.

Tema kinnitusele tuleb sõitudel aga valdavalt ikka positiivset ta-

gasisidet ja inimesed kiidavad, et kohtumisi võiks ikka rohkem olla: „Kus aga poliitikuid materdatakse, seal ikka täie rauaga. Põhilised mureteemad on üldiselt samad: pensionid, vanemapalk jne.“

Presidendivalimiste teema üle arutlemine aga rahvast nii ei huvitagi – kõigile on loomulik, et president otse valitakse. Igas paigas on Schönbergi sõnul ka oma probleemid ja neid tahetakse arutada eelkõige Ergma ja Reinsaluga kaasas käivate piirkonnast valitud rahvasaadikutega.

Ringsõite jätkavad ka teised Res Publica fraktsioon liikmed. Istungitevabal nädalal käisid Indrek Raudne, Ants Pauls, Reet Roos ja Avo Üprus Tartumaal. Roos ja Pauls osalesid ka Elva

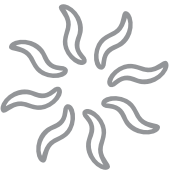
Linnavalitsuse saalis avalikul rahvakohtumisel, kus rahvas kurtis kohalike loodusväärtuste ja ehitajate huvide vastuolusid ning Riigikogu liikmed selgitasid oma tööd, rääkisid valitsuskriisist ja 21. sajandi kooli rahajao- tusest.

Kodanikupäeva raames nelja Eesti kooli külastanud Reet Roos imestas Rõngus, et koolijuhid on valitsuse kavandatavad ideed juba ise ellu viinud: „Neil on arenguvestlused õpetajate ja õpilastega ja ka õpetajate premeerimine sõltub õpilaste tulemustest.“

Roos testis kohapeal ka õpilaste teadmisi ja veendus, et riigieksamite tase tuleks viia kiiresti euroopalikumaks ehk faktikeskuselt reaalselt teadmiste hindamiseks.

Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees Urmas Reinsalu (paremal) istumas publikuga koos oma järjekordsel esinemisel tuurilt „Kogu võim rahvale“. FOTO: ALARI RAMMO

lühidalt

Viljandi Juventus võitleb koolivägivallaga

5. detsembril avalikustatakse Viljandi Maavalitsuse saalis kohaliku Juventus poolt läbi viidud koolivägivallateemalise küsimustiku tulemused, järgnevalt foorumist võtab osa ka haridusminister Toivo Maimets.

Viljandi Juventus poolt 20. oktoobrist 10. novembrini läbi viidud küsitlustest selgus, et koolivägivalla nimetab probleemiks üle 80 protsendi kooliõpilastest. Pidevalt kannatab vägivalda all 8% vastajatest. Kokku küsitleti kaheteistkümne Viljandi- ja kooli 1400 õpilast ja 120 õpetajat.

Küsitlustest tuli välja, et peamised koolivägivalla põhjused on majanduslik ja sotsiaalne ebavõrdsus, pereprobleemid, mis kanduvad kodust kooli üle ja kasvuraskustest tulenevad erimeelsused. Uuringus osalenud õpetajatest 98% arvas, et nende kohus on tegeleda koolivägivalla probleemi lahendamiseks. Pedagoogide sõnul on koolivägivallaga enim seotud keskastme poisid.

Arvestades järeldus, et õpilased ja õpetajad ootavad koolivägivalla vastasesse võitlusesse sekkuma nii kohalike omavalitsusi, sotsiaal- ja noorsootöötajaid kui ka psühholooge. Viimaste osalemine on oluline just seetõttu, et õpetajad hindasid koolivägivalla seost enesetappudega 70%-le.

Oma panust koolivägivalla probleemi lahendamiseks hindasid vastanud õpilased üsna kõrgeks, nimetades olulisema sekkumiseks iseendi seas tolerantsema suhtumise kujundamist. Õpetajad seavastu pidasid peamiseks igasse vägivalda juhtumisse sekkumist.

Karina Loi,
Res Publica Viljandi
Juventus aseesimees

Ida-Virumaal asutatakse Väärikate kogu

16. detsembril kell 17.30 toimub Jõhvi kiriku kantseleis Ida-Virumaa Väärikate kogu asutamine. Väärikate kogu koondab inimesi, kes oma pika elutööga on andnud panuse Eesti rahva säilitamiseks ja edendamiseks ning kellel on palju kogemusi ja teadmisi, mida jagada oma erakonna kaaslastega.

Praegu tegutsevad kogud Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Harjumaal. Väärikad peavad regulaarseid klubiõhtuid. Traditsiooniks on saanud pikevad väljasõidud kaks korda aastas. Ühinemaks Ida-Virumaa Väärikate koguga ja lisainformatsiooni saamiseks võta ühendust Erik Kaljuveega - GSM 053 440 434.

Airi Alumets
Res Publica Ida-Virumaa
piirkonna sekretär

Res Publica tähistab sünnipäeva konverentsiga

Lauri Tankler

lauri.tankler@respublica.ee

Res Publica soovib 8. detsembril, mil erakond saab kaheaastaseks, võtta korra aeg maha ja mõelda pikemas perspektiivis Eesti tulevikule. Et seda kergemini teha, korraldab erakond oma sünnipäeval konverentsi „Riik ja Res Publica“, kuhu on oodatud kõik huvilised.

Mitmed esinejad arutlevad esmaspäeval, 8. detsembril alates kella 16st Tallinnas Salme kultuurikeskuses teemadel, milline riik praegu on ja milline peaks olema. „Meie eesmärk on tugev Eesti. Kui tugev on Eesti praegu?“ sõnastas teema erakonna peasekretär Ott Lumi. „Kas riik suudab oma kohustusi ühiskonna ees täita lihtsalt, ausalt, efektiivselt? Kuidas suhtub rahvas riiki ning riik rahvasse? Mida teha, et Eesti riik Euroopas kindluseks ning tugevneks?“

ETTEKANDED MITMEST VALDKONNAST. Konverentsil arutatakse riigi teemat mitmetest vaatenurkadest. Kui analüütik Kersti Kaljulaid räägib riigist, mis soosib väärtuste loomist, siis näiteks professor Mihhail Lotman räägib Eesti ideoloogilise portree läbi akadeemiku vaatenurga. „Sellel konverentsil osalevad mitmed asjatundjad, keda tihti esinemas ei näe,“ rääkis korraldaja Andres Kask.

Peale eelpoolnimetatute astuvad konverentsil üles veel peaminister Juhan Parts, Helsingi Ülikooli Biotehnoloogia instituudi juhataja Mart Saarma, Riigikogu liige Ülo Vooglaid, justiitsminister Ken-Marti Vaher, erakonna peasekretär Ott Lumi, meediaasjatundja Raul Rebane ning Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees Urmas Reinsalu. Pärast ettekandeid istuvad esinejad kokku ja arutlevad riigiteemadel edasi paneeldiskussiooni vormis.

AUMÄRGID ANTAKSE KÄTTE. Aastapäevakonverentsil antakse kätte ka Res Publica aumärgid, millega avaldab erakond tunnustust inimestele, kes on oma aega energiat panustanud, et meie ühiste eesmärkide saavutamisele kaasa aidata. Sel aastal antakse aumärke erandkorras välja kahel korral, edaspidi hakkab see juhtuma ainult sünnipäeval.

Aumärke on kaks järku – hõbe- ja kuldmärk, mis antakse välja vastavalt siis silmapaistvate ja teine erakordsete teenete eest Res Publica jaoks. Kandidaate said esitada kõik erakonna liikmed, kandidaat ise aga ei pruugi üldse olla Res Publica liige. Esmaspäeval jagatavate aumärkide saajad valisid kandidaatide hulgast välja meie piirkondade esimeeste koda.

Konverentsile sissepääsu eest raha ei võeta ning külalistel on võimalus kohtuda nende valitud Riigikogu liikmete ja teiste poliitikutega.

Erakond ÜVE Res Publica peab oma teist sünnipäeva, sest kaks aastat tagasi, 8. detsembril muutis ühenduse Res Publica liikmed oma häälteenamusega selle parteiks. FOTO: ARHIIV

Selle aasta veebruaris said Res Publica kuldmärgid:

- Rein Taagepera – erakonna esimene esimees 2001-2002
- Olari Taal** – erakonna rahastamise süsteemi käivitaja ning toetaja
- Taavi Veskimägi** – Res Publica ühe tugevaima piirkonna, Raplamaa, ülesehitaja ja esimees
- Andres Jalak** – Res Publica ühe tugevaima piirkonna, Järvamaa, ülesehitaja ja esimees
- Sven Sester** – Res Publica suurima ja ühe tugevaima piirkonna, Tallinna, ülesehitaja ja esimees
- Erika Kruup** – kindlameelsuse eest sügise Kohtla-Järve “kriisi” lahendamisel, Ida-Virumaa piirkonna esimees
- Toomas Annus** – suure abi eest erakonna rahastajate võrgu laiendamisel
- Koit Uus** – abi eest Res Publica kohalike valimiste ühes edukaimas kampaanis Haapsalus

lühidalt

Ene Ergma külastas Pärnut

Oma „Kogu võim rahvale“ tuuriga teisipäeval, 25. novembril Pärnus viibinud Ene Ergma sai enne õhtust esinemist kokku Pärnus haridustöötajate täiendkoolitusega tegeleva MTÜ HarKo juhi Marika Kergega, kellega räägiti mittetulundusühenduste rollist hariduse korraldamises.

Koolituskeskuses aset leidnud kohtumine kujunes sisukaks vestluseks haridusteedel. Ergma ja Kerge leidsid ühise keele selles osas, et koostöö riigi ja omavalitsuste ning mittetulundusühenduste vahel on äärmiselt oluline. Kui teada saada, millised on MTÜde rõõmud ja mured, saab neid viimaseid ka kiiremini lahendada.

Kohtumisel leiti, et lisaks õpilaste ja täiskasvanute koolitamisele, peab riik ja omavalitsus tähtsustama ka koolitajate ja õppejõudude täiendõpet ja tegema MTÜdega koostööd, kuidas seda mehaaniliselt korraldada.

MTÜ HarKo koolituskeskus on oluline Pärnu ja Pärnumaa hariduse edasise käekäigule. HarKo koolituskeskuses korraldatakse täiendõpet ka maakonna õpetajatele kõigilt Eestist.

Laupäeval, 29. novembril taas Pärnusse jõudnud riigikogu esimees Ene Ergma kohtus oma visiidil veel Pärnumaa Väärikate klubi liikmetega.

Janely Kuusker
Res Publica Pärnumaa
piirkonna sekretär

Narvas asutati klubi “Räägime eesti keelt!”

Klubi “Räägime eesti keelt!” on hetkel üle 30 liikme, tegetsemise peamine eesmärk on liikmete poliitilise aktiivsuse edendamine linna elanike seas ning eesti keele populariseerimine Narva linnas. Klubi on avatud kõigile Narva elanikele.

“Res Publica on suur erakond ning meil ei ole suurt vahet, kas inimene suhtleb enamasti ühes või teises keeles,” ütles teisipäeval klubi esimeheks valitud Dmitri Prijomõsev. “Peamine on see, et ka Narva on Eesti linn ning kõik me oleme selle poolt, et kõik siinsed inimesed nii Narvas, kui Ida-Virumaal elaksid sama hästi kui Tallinnas.”

Klubi asutajaliikmeteks on Res Publica Narva piirkonna liikmed, kohapeal võeti vastu klubi põhikiri ja valiti ka kolmeliikmeline juhatus. Juhatusse kuuluvad Dmitri Prijomõsev, Julia Mamonova ja Sergei Grigorjev.

Res Publica esimees Juhan Parts tervitas eesti keele klubi loomist Narvas. “Mida rohkem inimesi tunnetavad vastutust Eesti eest, seda parem. Hea eesti keele oskus aitab venekeelt kõnelevaid inimesi muuta Narva Euroopalikuks linnaks,” ütles Parts. **VV**

Võta Võim

Kriis tõestas, et Res Publica peale võib loota

Kahe nädala eest puhkenud erimeelsused koalitsioonipartnerite vahel on suudetud tänaseks rahumeelselt lahendada. Res Publical valitsuse juhtparteina eesotsas peaministriga polnud konflikti lahendamisel kaugelki kerge koorem kanda. Avalikkus küsis, kas Res Publica suudab antud olukorras küpselt käituda?

Kas meie tippoliitikutel on piisavalt külm närv ja hea läbirääkimisoskus, et tekkinud vastuolud koalitsiooni sees lahendada?

Just see, et suutime säilitada tugeva enamuskolitsiooni töövõime, on Võta Võimu arvates üks Res Publica suurimaid saavutusi pärast valitsuse moodustamist.

Kahtlemata ei saa me pidada normaalseks seda, et koalitsiooni lepe kistakse vahetult enne eelarve vastuvõtmist ribadeks pannes kahtluse alla selle peamised nurgakivid. Tööjõu maksukoormuse alanemine oli ka Res Publica valimislubadus ja selle eest peab erakond valitsuse olles jätkuvalt seisma. Kuid saavutatud kokkulepe lubab Eestil järgmisel aastal jõudsalt edasi minna. Tulumaksuvaba miinimum tõuseb, ning pere juurdekasvu planeerijad ei pea tänu vanemahüvitisele majanduslikult kannatama, kui perre juurdekasvu tuleb. Tõuseb ka esimese lapse toetus. Ka õpetajaskonna palgakade saame anda lisasüsti.

Kuid kui suur on mõra koalitsiooni sees?

Töörahu taastamine valitsuse ja parlamendi tasemel on tegelikult alles esimene samm usalduse taastumiseni partnerite vastu. Võta Võim! usub aga, et kui selline kardinaalne arvamus erinevus parteide vahel lahenduse sai, võib ka edaspidi loota rahumeelseid lahendusi kriisidele ja eriarvumustele.

Kõige tähtsam töörahu taastamise juures on lootus, et järgmise aasta eelarve võetakse kiiresti vastu, sest Eesti riik peab edasi liikuma. Ees on liitumine Euroopa Liiduga ning lõhe koalitsioonis või isegi uue valitsuse moodustamine ei oleks meid partneritele väga hästi reklaaminud.

Juhan Parts ütles valitsuse moodustamisel, et see koalitsioon on nagu Boeing, mis tõuseb pikalt ja laugel, kuid lendab kaugele.

Võtame siis juhtunu nii kokku, et õhuuugud raputasid lennukit, kuid nüüd ollakse kindlalt teel sihtmärgini 1.mai 2004, et vormistada Eesti kuulumine Euroopa Liitu ja NATO-sse. Usume, et pool aastat enne europarlamenti valimisi, andis erakond oma toetajatele tugeva sõnumi: Res Publica peale võib kindel olla.

Naised ei vaja erikohtlemist

Reet Roos
Riigikogu liige, Res Publica naiskogu juhataja esinaine

ni. Nad positsioneerivad end ühiskondlikus elus vähemuse ja pole alati omavahelisele koostööle.

Naiste tugevus ei tohiks tekkida läbi kvootide, see oleks just nimelt selline kunstlik osaluse tekitamine, millele ei pruugi tõsiseltvõetavat sisu tekkida. Kvoovid ei pruugi lihtsalt reaalselt kasu anda – nii nagu valimistel suletud nimekirjadega saavad kasvõi Riigikokku väga vähe häält kogunud poliitikud, võivad kohustuslik korras vastutuse juurde kupatatud naised olla lihtsalt beibed. Lolle on ju ka naiste seas sama palju kui meeste hulgas.

Me oleme sama tühökad ja sama võimekad kui mehed. Naised ei vaja tegelikult erikohtlemist, vaid meile pakutakse tulevikus poliitilisi väljakutseid just ainult meie tubliduse tõttu.

Lühendatud RP Naiskogu üldkogul peetud ettekandest

Minu meelest on igasugused naiste enesemääratlusega seotud ühendused põhimõtteliselt valed. Kui ühiskond sunnib kedagi koonduma nõnda üldisel alustel, nagu sugu või rahvus, et oma häält kuuldavaks teha, pole ühiskond äkki päris valmis seda häält kuulamagi?

Miks siis pole naisi poliitikas? Sageli lõpevad naiste katsed midagi koos teha lõputute aruteludega, mis näitab meestele veelgi, et naised on ühed latatarad.

Eriti naiste mõtteviisi suunamises tundub olema kogu küsimuse võti. Leian, et naised võtavad endale ise tagasihoidliku nõ väikese maailma positsioo-

Visiooni jõud kaks aastat hiljem

Kaheaastase sünnipäeva eel kirjutab praegune justiitsminister, üks Res Publica erakonnaks muutumise nimel töötanud visionääre Ken-Marti Vaher, milliste ideaalidega erakond loodi ja kuhu me tänaseks jõudnud oleme.

Ken-Marti Vaher,
justiitsminister

Mõeldes tagasi

kahe aasta tagusele poliitilisele keskkonnale, siis võib seda otsekoheselt nimetada sumbunuks – riigielu poliitiline juhtimine vastas vähe või ei vastanud üldse ühiskonna ootustele. Juhtivaid erakondi iseloomustasid nii vähene nõudlikkus oma poliitika suhtes, kitsas otsustajate ring kui ka mitteühendumine ühiskonna tegelike probleemide lahendamisest.

Viletsad lood oli aga eriti paremerakondade leeris, tegijad olid enesesse kapseldunud, omavahel vaenujalal, mingiks tõeliseks läbimurdeks ei jätkunud lihtsalt jõudu – mitte ainult ajumahu, inimtundides või rahas mõõdetavat jõudu, vaid jõudu tunnistada oluliste muutustute vajadust. Oli vaja murrangut.

RES PUBLICA MISSIOON. Res Publica otsustas tuua murrangu. Tõstisime tollal kilbile kuus väärtust, mis ka täna meie erakonda iseloomustavad: asjatundlikkus,

nõudlikkus, võrdsus, osalus, liikmekeskus ja avatus. Usun, et väärtuste järjepidevus ja põhimõtete selgus oli tollal, on täna ja jääb ka tulevikus meie edu pandiks.

Asjatundlikkuse põhisisuks on tahe otsida aktiivselt lahendusi ühiskonna probleemidele, kaasa parimad ajad ja „toota“ pidevalt ideid jätkusuutlikuks arenguks. Meiega tulid kaasa paljud end muudel tegevusaladel tõestanud inimesed, enamik neist ei olnud varem poliitikas kaasalõnnud, kõiki ühendas vaid soov tegudega edendada Eestit. Täna-seks on paljud nendest tollastest alustajatest tõestanud enda kuulmist suurde poliitikasse.

Res Publica nõudlikkus väljendus kasvõi hiljaaegu parlamendis, kui meie saadikud loobusid autoliisungust või viimasel üldkogul peetud ministrite usaldushääletuses. Lühidalt tähendab see põhimõte, et erakonna poliitikutele on kehtestatud selged nõuded ja kohustused, käitumisele ei ole sisereeglite ja eetikakoodeksist, samuti on igal meie poliitikul kohustus suhelda valijatega ja kuulata rahva häält.

Meie erakonnas on igapäev võimalus saada liidriks ehk inimese positsioon sõltub tema enda aktiivsusest ja valimisnimekirjade

kohad selguvad eranditult erakonna sisevalimistel – kui ka teised erakonnad suudaksid lähtuda respublikalikust võrdsuse põhimõttest, oleks terve riigi poliitiline kultuur märksa eetilisem.

Res Publica on tulnud, et olla tugev üle maa, esindatud igal tasemel ja igal meie liikmel on erakonna tegemistes oma roll – nii väljenduvas osaluses ja liikmekeskuse põhimõtted. Meie erakonna esindajad pääsesid 2002. aasta omavalitsuste valimisel volikogudesse 101 kohas üle Eesti, mitmes kohas võitsime valimised. Res Publica on avatud – igaüks võib meie liikmeks astuda. Loomulikult ei oota me oma ridadesse poliitilisi õnneotsijaid või peiareid.

SUUR PÕÖRANE EESMÄRK. Res Publica missiooniks sai poliitilise kultuuri tervendamine ja kvaliteetivse muudatuse läbiviimine Eesti poliitilises juhtimises. Meie eesmärk oli saada suurimaks parempoolseks erakonnaks Eestis. Edu ei tulnud loomulikult üleöö ja kerge vaevaga. Selleks sai tehtud hullupööra tööd. Eesmärgi täitmiseks kulus tu-

handeid kilomeetrid Eestimaa teid, tuhandeid tunde veenmiseks ja aruteludeks, miljoneid kroone toetatatelt, tegijate higi, pisaraid ja närvirakke. Tagantjärele tunnistan, et visioon oli hingenamatvalt ambitsioonikas – aga teistmoodi ei oleks olnud meie jaoks võimalik, sest oli ainult kaks valikut: kas teeme asja suurelt ja hästi või ei tee üldse.

Täna, kaks aastat hiljem, saan öelda, et meie eesmärk on vähemalt selles osas täidetud – oleme saanud suurimaks paremerakonnaks, kes kannab valitsusvastutust kogu riigis toimuva eest. Kuid saavutatud parlamendikohade arv või ministriportfellide hulk ei tähenda, et võiksime loorberit puhkama jääda.

Tegelikult on ju oluline hoopis see, mida me selle suure võimuhulgaga oskame peale hakata – rahulolust võiksime rääkida, kui täidetud on nii meie valimis- kui koalitsioonilepingu lubadused, Eesti riik on meie valitsuse ajal silmnähtavalt edenenu ja saame minna kindla tundega järgmistel valimistel uut mandaati küsima. Res Publica on tulnud, et jääda.

küsimused ja vastused

Lembit Soolo, Viljandimaa

Kes peab tegema programmid ja eksami ülesanded kuni 9 klassini? Meililistis "haridus" on rääkijaid palju aga ainult rääkijaid ja kriitiseerijaid, mitte ühtegi tegijat. Kuidas saaks midagi konkreetselt ära teha?

Ott Lumi, erakonna peasekretär

Haridus on Res Publica jaoks prioriteetne valdkond ja loomulikult on see oluline, et liikmetel oleks võimalus selle valdkonna küsimuse kujunemisel kaasa lüüa.

Võimalusi selleks on mitmeid. Me oleme küll suur erakond, kuid pole midagi imelikku, kui erakonna liige võtab ühendust otse ministri meeskonnaga, et tutvustada oma ideed, mis on kooskõlas erakonna programmi ja väärustega.

Ministri poliitilisel meeskonnal lastub kohustus suhelda erakonna liikmetega kes vastava valdkonna poliitika huvi tunnevad. Teiseks, poliitika sisuline kujundamine peab toimuma lähtuvalt erakonna põhikirjast enne kõike läbi piirkondade jõudes sealtskaidu erakonna volikogu tasandile.

Erik Belitsev, Tallinn

Kas lapsed ei vajagi enam arstiabi? On tekkinud olukord kus kavatsetakse ära kaotada lastepoliikliinikud ja lastearstid. Just nagu poleks lastel enam arstiabi vaja. Vihjatakse siinkohal, et võite lastega perearsti juures käia.

Juhtumisi kui keegi ei teadnud, siis perearstid ei ole välja õppinud lastearstid ning nende kogemused laste ravimisel on väga väikesed. Olen kohtunud mitmete perearstidega ning nad kõik tunnistavad seda. Samuti kui küsida mida arvavad sellest lastevanemad. Siis esiteks on nad nõrkinud, et pannakse kinni häs-

ti toimivad lastepoliikliinikud.

Lisaks kuna perearstil puuduvad vajalikud kogemused, siis võib tihti peale jääda lapse keerulisemad haigused diagnoosimata. Ei ole paremat lapse tundjat kui väljaõppinud lastearst.

Võtkem või Rootsi kogemused kus praegu sügavalt kahetsetakse et oma perearsti teemadega liiga kaugele läksid. Kas me astume sama teed? Äkki võtaksime kätte ja õpiksime teiste tehtud vigadest? Loll õpib oma vigadest, tark aga teiste vigadest. Kumb siis Res Publica kavatses olla?

Sotsiaalminister Marko Pomerants

Hea erakonnakaaslane Erik!

Täna Sotsiaalministeeriumit juhtivad inimestest ei alaväärtusta mitte keegi lastearste ega arva, et selline eriala peaks Ees-

tist kaduma. Teisalt väärtustame me ka väga perearste ja hoolimata mõningatest probleemidest on see ilmselt see tervishoiu reformi osa, mis on ennast õigustanud ja kujunenud suhteliselt edukamaks.

Lastearstide süsteemi ümberkorraldamisega seotud probleemidest ei saa mööda vaadata. Mõned olulised on esitatud ka Teie küsimuse tekstis, näiteks ligipääs lastearstile ja vastuvõtutingimused. Lastepoliikliinikute osas peab ütleva seda, et neid ei pea keegi kinni panema ega ära kaotama. Täna on pediatraia kujunenud üheks ravierialaks, nagu mitmed teised. Pediatraia on hea spetsialist ja sisuliselt ikkagi eriarst.

Lastepoliikliinikutega seonduv on hetkel eeskätt Tallinna probleem, aga ka siin minnakse üle mujalgi Eestis kasutatavale praktikale, kus ühes perearstikeskuses on spetsiaalne laste nimekiri ja seda haldab lastearst. Igal perearstil on kindlasti oma hea partner lastearst, kellega konsulteeritakse vajadusel.

Võta Võim

Res Publica ajaleht

Toimetaja:

Lauri Tankler

Address: Võta Võim, Res Publica, Hobujaama 12/ Narva mnt. 9E, Tallinn 10151

E-post:

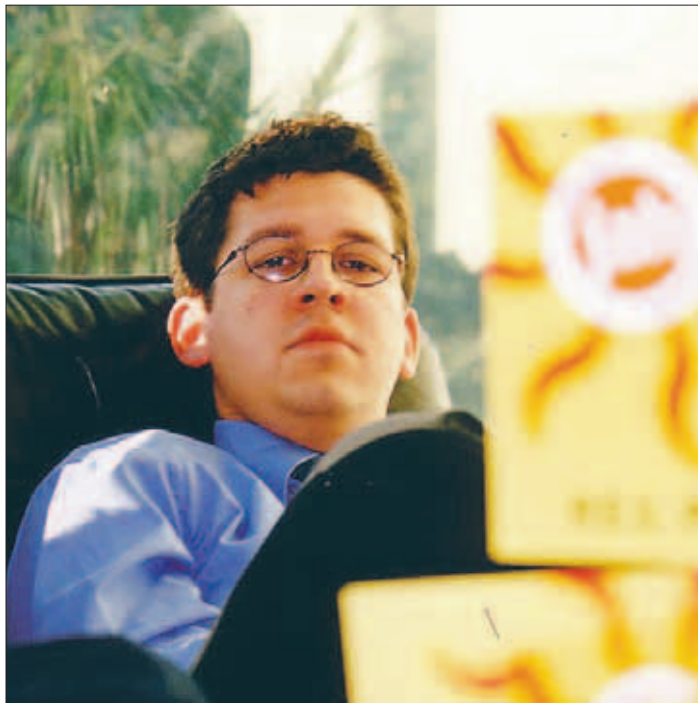
vota.voim@respublica.ee

Telefon: (0) 6 109 244

Faks: (0) 6 109 243

Layout: Roman Linnik

050 78 372, linnik@hot.ee

Erakond tähtsustab järgmisel aastal sind

Priit Sibul
RP tegevsekretär

8. detsembril täitub Res Publica erakonnal teine aastaring, selle lühikese ajaga oleme jõudnud läbida kolm edukat kampaaniat, pannud kokku valitsuse ja jõdnud läbi elada juba esimese valitsuskriisi. Oleme populaarseim erakond Eestis ja kuna oleme olnud edukad, siis ka ootused ja nõudmised meie suhtes on suured. Lubasime, et ei unusta oma valijaid pärast valimisi ja ei ilmu välja taaskord pool aastat enne järgmisi valimisi.

Ene Ergma ja Urmas Reinsalu on jõudmas lõpule tuuriga "Kogu võim rahvale!", kus tutvustakse erakonna ideed muudatuste kohta riigivalitsemises. Üks osa sellest muutustepaketist on seotud erakonnaseaduse muutmisega. Nende muudatuste ja 2004. aasta riigieelarve seaduseelnõu valguses on sündinud ka Res Publica järgmise aasta eelarve eelnõu.

Järgmisel aastal saab Res Publica riigieelarvest umbes 16,6 miljonit, eraisikutest annetajatelt on planeeritud veidi üle 4 miljoni, fondidest liikmete koolitamiseks pool miljonit ja sihtotstarbeliste annetustena valimiskampaaniaks 1,5 miljonit, mis teeb eelarve kogumahuks 22 699 717 krooni.

Järgmisel aastal kasvab riigieelarveline toetus, ühes sellega kaob võimalus juriidiliste isikute annetamise võimalus, mis muudab erakondade rahastamise ja organisatsiooni arendamise stabiilsemaks.

LIKMED ON TÄHTSAIMAD. Meie prioriteediks tuleval aastal on erakonna piirkondade ühtlustamine, programmitöö, liikmete arendamine ja europarlamenti valimiskampaania. See on esimene eelarve, kus valimistele kuluv summa pole kõige suurem kuartikkel.

Järgmine aasta on erakonna piirkondade ühtlustamise ja arengu-aasta. Organisatsiooni ja liikmete arendusse investeeritakse kokku ligemale 8 miljonit krooni. Lisaks juba meie lühikeses ajaloos rutiinseks kujunenud üldkogule ja meeoleolukatele suvepäevadele, saab jätku juba sellelgi aastal toimuv erakonna sünnipäeva tähistamine. Loomulikult jääb värskeid

erakonna sõnumeid kaks korda kuus koju tooma ajaleht Võta Võim.

Erakond saab olla tugev vaid siis kui on toimivad piirkonnad, kus liikmete ühendused on kõigile ja kõikjal ühetaolised ning kättesaadavad. Selleks alustavad järgmisel aastal (Riigikogu valimisringkonnas tööd) põhikohaga tegevjuhid. Erakonna kontorite asutamiseks on keskeelarvest ettenähtud 3000 krooni kontori kulu. Selleks kulub üle poole organisatsiooni arenduskulust ehk 4,2 miljonit krooni.

Res Publica on olnud edukas, kampaaniaid oskame teha ja ideid on meil küllaga. Ellugi suudame neid viia, aga oleme seni olnud liiga tagasihoidlikud nende tutvustamisel ja kommunikatsioonil. Erakonna meediajuht Siim Männik hakkab pöörama senisest teravamalt tähelepanu kohalikule meediale, kus seni on Res Publica tegemisi ja poliitikut üsna tagasihoidlikult kajastatud.

KOHALIK POLIITIKA. Uue hoo peaks järgmisest aastast saama ka kampaaniate käigus unarusse jäänud erakonnatöö. Ka järgmisel aastasse on planeeritud vahelkampaaniad Res Publica jaoks oluliste poliitiliste algatuste tutvustamiseks, konverentsid sihtühemadele ja aastaarunne valijatele.

Sel aastal käivitunud erakonna kohalikkude poliitikat koordineeriv üle-eestiline Saadikute Kogu koguneb tuleval aastal kahel korral. Kogu seda tööd hakkab vedama erakonna poliitiline sekretär, kes asub tööle lähiajal.

Erakonna liikmete koolitamiseks hakkab järgmisest aastast tegema sihtasutus Res Publica. Sihtasutuse ülesanne ongi tegeleda erakonna põhitegevust toetava tegevusega. Lisaks koolitusele programikonverentsid, erakonna atri-butikaga tegelemine jne.

VALIMISED TULEVAD IKKAGI. Tulevalgi aastal ei pääse me valimiskampaaniast. Olgu siinkohal öeldud, et esimene valimistevaba aasta on Res Publical 2008. aasta. Res Publica osalemine Euroopa Parlamendi valimistel toob kaasa samuti mitmed kulutused, mis on eelarveprojekti sisse planeeritud.

Miks õpetajad streigivad?

Res Publica volikogu liige, endine koolijuht Viimsi vallast selgitab, miks üldse streigitakse, miks õpetajad streigivad ja leiab, et põhiline probleem ei ole tänases valitsuses, vaid rahulolematuses hariduse rahastamisega.

Ardi Paul
RP volikogu liige
Endine koolijuht Viimsi vallast

Emotsionaalselt intelligentse inimese tunnus on, et ta suudab mõista teise inimese käitumist ja selle motive. Samavõrd tähtis on ka oma tunnete, soovide ja vajaduste selgitamine teistele inimestele üldtunnustatud moel. Taolise selgitusega alustab 4. detsembril jõulukuud Teenistujate Ametiliitude Keskkorraldus - TALO.

STREIK ON TAVALINE, KA MUJAL. Kui mitu inimest pole rahul oma tööeluga, on tark oma nõudmiste selgitamiseks ühineda ametiliiduks, palgata endale tegevjuhid ja teha nende kaudu oma vajadused valitsusele ja kogu ühiskonnale teatavaks. See on demokraatia üks vorme, mis aktiveerub enne valimisi, kuid on populaarne ka valimiste vahelisel ajal.

Streik ei ole nn. „maailmaparandamise“ soov haarates kõiki elanikkonna gruppe ja eluvaldkondi. Selle osapooli on vaid kaks - tööandjad ja töövõtjad ning arutlustemasidki laias laastus kaks - palk ja töötingimused. Vahel kutsutakse kolmas osapool lepitajaks. Kui see ka ei aita, siis jääb üle streik. Ja nii kogu maailmas. Näiteks meie põhjanaabrid, soomlased, on väga suure kogemusega sellel alal. Neil on olnud pea pool sajandit meist rohkem aega seda atra seada ja paari palgaprotsentide töstmist nõudvad streigid ei üllata seal enam kedagi.

STREIKIJAD. Tegelikult ei streigi ju ainult õpetajad. TALO (Teenistujate Ametiliitude Keskkorraldus) koondab enda alla 12 ametiliitu kokku ligi 37 000 liikmaga. TALO-sse kuulub ka EKJÜ (Eesti Koolijuhtide Ühendus) ehk siis koolidirektorite ametiliit, kes sellest streigist osa ei võta.

Kõige arvukama liikmeskonnaga (15 000) on tõesti Eesti Haridustöötajate Liit (EHL). See alaliit omab juba üle 10 aastast ametiühinguvõitluse kogemust ja on saavutanud just haridustöötajate palga eest võitlemisel ka edusamme. EHLi teeneks võib lugeda lasteaia- ja kasvatavate ümberrahastamist õpetajateks.

See löi soodsad võimalused ühtsete palgaastmete loomiseks pedagoogidele. Kahjuks on erinevad rahastamisallikad (riiklik ja munitsipaal) lõhet õpetajate ja koolieelsete lasteasutuste töötajate palgamäärade vahel veelgi suurendanud.

PALGALEPPE LUGU. Lähem ajalugu ulatub aastasse 2000, kui TALO ja tolleaegse valitsuse vahel sõlmitud palgakokkulepetesse sai sisse kirjutatud nõue, et kõrgharidusega töötaja kuupalga alammäär töötamisel täistööajaga kõrgharidust nõudval ametikohal peab olema vähemalt riigi keskmise kuupalga tasemel.

Seda lepet õnnestus valitsusel aastatel 2001 ja 2002 täita. Neist esimesel aastal lubas valitsus isegi pedagoogidel valida kolme variandi vahel. Loomulikult ei lasknud õpetajad end lollitada lubatud suurematest palgaprotsentidest tulevikus ja valisid esimese variandi, mis tõstiski palku 15% võrra alates 1. jaanuarist 2001.

Pärast kahte stabiilse palgastõusuga aastat enne valimisi alustati 2003. aastat 8% palgastõusuga. See oli ainus, mida valitsusel õnnestus TALOle, kes nõudis kogu liikmeskonna palgade alammäärade tõstmist vä-

hemalt 9%, pakkuda. Sellele eelnes hoiatus, et töörahu võib alates 1. jaanuarist katkeda.

Kuna käimas olid parlamendivalimised ja lootused uutele tuultele poliitikas olid suured, siis otsustati olukorraga leppida ja korraldada protestiaktisioonina vaid AÜ koosolekud töökohtadel ja esitada vastavad kirjad-pöördumised Riigikogule ja valitsusele. Selles Riigikogus Res Publicat veel ei olnud. Täna on eelpool nimetatud kuupalga alammäär 5300 krooni, keskmine palk 2004 aastaks rahandusministeeriumi prognooside järgi 7300 krooni.

KAS RES PUBLICA SÜÜDI? Ainsaks süüks saab panna Res Publicale seda, et me juhime valitsust ja oleme läbirääkimispartneriteks TALOle. Üldiselt ei hooli ametiliit sellest, kes võimalik ja millisesse poliitilise tiiba ta kuulub. Vaid Mõõdukate puhul kehtib poliitilise partei ja ametiliidu vahel võrdusmärk.

Jutt läheb nugade peale, kui unustatakse ära varasemad kokkulepped. Res Publica mäletab ja vastutab ka varasemalt valitsuse nimel sõlmitud lepete eest. Kõik tuleb omal ajal või veidike hiljem.

Pigem on läbirääkimiste teel leitud mõistlikud selgitused koalitsioonileppe hariduspoliitika peatüki 13. punktile nii koolijuhi õiguste, kui tähtajalise töölepingu kohta, nii õpetajate konkureerimise mõtetuse kui topeltpalga mõiste kujundlikkuse kohta.

Kahjuks piisab aga TALOle ühest punktist ja see on 13.3: „Koalitsiooni esmane eesmärk on õpetajate palgatõus, mis kasvab kiiremini Eesti keskmisest.“

Me võime ju selgitada, et keskmise all mõeldakse keskmist kasvu või keskmist palgatõusu, mitte palka, aga... Isegi keskmine palgakasv maal võib tekkida ebaõiglust, samal ajal kui linnakoolide õpetajad ei saa endale ajalehtede tellimist lubada, sest kommunaalkulud on suured.

KAS MIDAGI MUUTUB? Kui sündmuste käigust ette rutata ja mõelda, mis juhtub siis, kui streik on läbi, kokkuleppele ei jõuta? Kõik jääb nagu enne. Kas geograafia õpetaja, kelle palk streigi tulemusena ei „topeldu“, on pettunud, ja õpetab nüüd kahe poolkera asemel ainult ühe? Loomulikult mitte. Sellest näitest ilmebki, et streigil pole töö silulise küljega mingit pistmist.

Streik on kontrollitud emotsioonide jada, millele VÕIB järgneda ühe osapoolte rahulolu oma soovide täitumisest. Aga ei pruugi. Streikijate töötasu peetakse kinni, elu läheb vanaviisi edasi ja jääb üle oodata riigi rahakoti paksemist järgmisel eelarveaastal. Õpetaja töö eeldab ju niikuinii aastast töötüsklilt.

PÕHJUSEKS RAHULOLEMATUS. Streigi liikumapanevad jõud on vajadus teadvustada oma probleeme ja muresid, tõsta ameti staatus ja õigustada ametiliidu tegusust liikmete õiguste eest võitlemisel. Kindlasti saadab streikijaid lootus, et täna on võimal erakond, kes tõeliselt väärtustab haridust.

On märkimisväärne, et meie haridusminister toetab streiki, mille peapõhjus on TALO liikmete rahulolematuse hariduse riikliku rahastamisüsteemiga.

See kõnekas fakt näitab, et Res Publica kavatab ka väga raskete ülesannete täitmisel olla näoga rahva poole.

Millega on Res Publica kahe aasta jooksul hakkama saanud?

8. detsembril peab erakond Res Publica oma teist sünnipäeva. Kahe aasta jooksul on palju ära tehtud, osaletud kolmel valimiskampanial, millest on kõik edukalt läinud. Uuest parteist on saanud tänaseks kõige suurema toetusega erakond, mida näitas just eriti kevadine parlamendivalimine. Täna on Res Publica valitsuse võtmepartei, kelle käes on peaministri ametikoht - see näitab rahva usaldust, mis on võidetud vaid kahe aastaga.

8. detsember 2001

Res Publica üldkogul Saku Suurhalls võtsid ühenduse liikmed vastu põhikirja muudatuse, mille tulemusena tekkis uus erakond Ühendus Vabariigi Eest - Res Publica. Erakonna esimeheks valiti Rein Taagepera, kellele plaksutab pildil ka president Lennart Meri. 1989. aastal loodud ühendusest Res Publica on saanud erakond, nagu lubati 2000. aasta üldkogul - RP ei kavatse jääda Eesti poliitikas pealtvaatajaks.

20. aprill 2002

Kogunes esmakordselt Res Publica volikogu. Volikogu esimeheks valiti Urmas Reinsalu - tänane Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees. Volikogu võttis vastu mitu erakonna reglementi ja poliitilised avaldused, mis puudutasid päevakohaseid teemasid ja Ida-Virumaa probleemistikku.

24. august 2002

ÜVE Res Publica teisel üldkogul Viljandis valisid liikmed esmakordselt erakonna esimehe kolme kandidaadi hulgast, kellest pälvis suurima toetuse (652 häält 1068-st) endine riigikontrolör Juhan Parts. Täna on Parts teinud läbi kiire tõusu poliitikas, asudes ainult üheksa kuu möödudes Vabariigi Valitsuse etteotsa peaministriks.

August-september 2002

Kohalike valimiste eel viidi esmakordselt läbi Res Publica sisevalimised linnapea- või vallavanemakandidaatide ning valimisnimekirjade järjestuse selgitamiseks, mille otsustamisel said kõik liikmed võrdsest kaasa rääkida. Taolisi demokraatlikke valimisi erakonna sees ei peetud üheski teises Eestis tegutsevas erakonnas. Sisevalimistest võisid loobuda vaid väiksemad osakonnad ning sedagi vaid juhul, kui kõik liikmed seal sellega nõustusid - sel juhul järjestati kandidaadid valimisnimekirjas tähestiku järjekorras.

20. oktoober 2002

Res Publica esimestel valimistel erakonnana osaleti loosungi "Vali uus poliitika!" all oma nimekirjaga 117 omavalitsuse volikogude valimisel ning pääseti volikogusse 101 kohas. Kokku hääletas Res Publica kandidaatide poolt 80 649 inimest ehk 18,7% võimalikest valijatest. Valimisvõit tuli Haapsalus, Raplas, Paides ja veel 18 kohas, teine koht 39 kohas. Tallinna volikogus võideti teise tulemusega 17 kohta, Pärnus teise tulemusega 9 kohta ja Tartus kolmanda tulemusega 8 kohta. Keskerakonna kõrval oli Res Publica ainus partei, mis sai esindatuse kõigis suuremate linnade ja maakonnakeskuste volikogudes.

2. märts 2003

Riigikogu valimised. Valimisjaoskondade sulgemise hetkeks oli Res Publica poolt hääletanud 121 856 inimest ehk 24,6% valijatest. Valimiskampania "Vali kord!" viis 16 kuud varem moodustatud erakonna 28-liikmelise fraktsioonina Toompeale ning valitsust moodustama.

31. märts 2003

Riigikogu X koosseis kogunes esimesele istungile. Vastavalt mõned päevad varem parafeeritud leppele Res Publica, Reformierakonna ja Rahvaliidu vahel, valiti Riigikogu esimeheks akadeemik Ene Ergma, kes sai 66 poolthäält. Kaks päeva hiljem tegi president Juhan Partsile ettepaneku valitsuse moodustamiseks ning valitsusliidu erakonnad allkirjastasid koalitsioonileppe.

10. aprill 2003

Ametisse astus Juhan Partsi valitsus, kus Res Publicale kuuluvad veel haridus- ja teadusministri, rahandusministri, justiitsministri ja sotsiaalministri kohad. Volituse valitsuse moodustamiseks sai Parts Riigikogult 7. aprillil 60 poolt-, 27 vastu- ja 6 erapooletu häälega.

14. september 2003

Kolmas edukas kampania, millega Res Publica maha sai, oli Euroopa Liiduga liitumise rahvahääletuse Jah-kampania. Rahvahääletusel osales veidi enam kui 64 protsenti valimisõigusega eestlastest, mis oli seni kõige suurema osalusega euroreferendum Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Ainult Läti suutis selle hiljem purustada. Jah-sõna ütles valimistel 66,8% ehk ligi 370 000 inimest.